

**Стручно упутство за спровођење Главног
одгајивачког програма у живинарству**

Београд, 2020. година

САДРЖАЈ:

1. УВОД	3
2. СУБЈЕКТИ У СПРОВОЂЕЊУ ГЛАВНОГ ОДГАЈИВАЧКОГ ПРОГРАМА	3
3. ОРГАНИЗАЦИЈА СПРОВОЂЕЊА ГЛАВНОГ ОДГАЈИВАЧКОГ ПРОГРАМА	6
4. МАТИЧНА ЕВИДЕНЦИЈА	6
5. МЕРЕ, МЕТОДЕ И СТРУЧНИ ПОСЛОВИ НА СПРОВОЂЕЊУ ГЛАВНОГ ОДГАЈИВАЧКОГ ПРОГРАМА	8
6. ОБРАСЦИ КОЈИ СЕ КОРИСТЕ У СПРОВОЂЕЊУ ГЛАВНОГ ОДГАЈИВАЧКОГ ПРОГРАМА У ЖИВИНАРСТВУ	14
7. ПРИЛОГ – ОБРАСЦИ	15

1. Увод

Комерцијална живинарска производња заснована је на гајењу хибрида израженог генетског потенцијала за пораст и производњу јаја. Живинарска производња обухвата гајење матичних јата лаке линије, гајење матичних јата тешке линије, производњу једнодневних подмлатка лаке и тешке линије, гајење носилца за производњу конзумних јаја, тов пилића, ћурића, гушчића, пачића и производњу меса.

У складу са чињеницом да је стварање хибрида дуготрајан и веома скуп процес, само мањи број мултинационалних компанија одређује сву комерцијалну генетику у живинарству.

Предност интензивног живинарства је у одсуству лимитирајућег ефекта географског подручја на услове гајења. Међутим, постоје разлике у регионалној дистрибуцији одгајивача, као и у погледу обезбеђености техничко-технолошких услова на фармама и инкубаторским станицама у производњи једнодневних пилића и комерцијалним фармама за производњу меса и јаја за конзум, што се генерално одражава на стање живинарства у Србији.

Постављени селекцијски циљеви у константном побољшању особина раста, носивости, ефикасности коришћења хране, квалитета меса и јаја, има за последицу смањење отпорности савремених хибрида и њихове све веће захтеве у погледу смештаја, односно гајења и исхране.

Истичући увозну зависност наше земље када је у питању овај сегмент сточарске производње, врло је битно који хибрид увозити, као и у којој мери дати хибрид остварује производни потенцијал у нашим условима. У складу са наведеним, одгајивачки циљ је повећање броја уматичених јата живине, односно, смањивање броја живине сумњивог и непознатог порекла, и објективно опредељивање за хибриде одређене линије највећег генетског потенцијала, које ће бити засновано на спроведеној контроли продуктивности матичних јата и тестовима родитеља и комерцијалних хибрида.

2. Субјекти у спровођењу Главног одгајивачког програма

Субјекти у обављању послова у сточарству на територији Републике Србије, у оквиру својих овлашћења, су одгајивачи, одгајивачке организације и организације са посебним овлашћењима.

Послове у сточарству може да обавља правно лице које је регистровано у Регистру привредних субјеката, односно у другом одговарајућем регистру прописаном законом којим се уређује регистрација привредних субјеката и које је уписано у Регистар одгајивачких организација и организација са посебним овлашћењима. Правна лица уписана су у Регистар одгајивачких организација ако испуњавају услове у погледу стручног кадра, просторија (објекат) и одговарајуће опреме.

Субјекти и организације који обављају послове на спровођењу Главног одгајивачког програма су:

- одгајивач (физичко или правно лице)
- основна одгајивачка организација
- регионална одгајивачка организација
- главна одгајивачка организација
- организација са посебним овлашћењима – инкубаторска станица

Субјекти у спровођењу одгајивачког програма су дужни да раде на основу Закона о сточарству и Главног одгајивачког програма.

Одгајивачи

Одгајивач је правно лице, предузетник или физичко лице које је власник живине, односно лице које има право чувања, гајења, транспорта и коришћења живине.

Одгајивачи матичних јата живине су у обавези да се упишу у Регистар одгајивача приплодне живине коју води Главна одгајивачка организација, подношењем пријаве (образац бр.1). Главна одгајивачка организација, као потврду уписа, издаје Решење о регистрацији произвођача приплодне живине и јаја (образац бр. 2). Обавеза одгајивача је и да пријаве свако матично јато живине, у одгоју и у експлоатацији, за упис у Главну матичну евиденцију.

Сваки одгајивач има право да постане члан Основне одгајивачке организације, односно да учествује у спровођењу одгајивачког програма, ако гаји приплодне домаће животиње на подручју рада Основне одгајивачке организације и ако је сагласан да учествује у реализацији селекцијских мера, што потврђује потписивањем тројних уговора са Основном и Регионалном одгајивачком организацијом.

Основна одгајивачка организација

Основна одгајивачка организација дужна је да изради и спроводи Основни одгајивачки програм. Основни одгајивачки програм мора бити у складу са Главним одгајивачким програмом. Усклађеност Основног са Главним одгајивачким програмом утврђује Главна одгајивачка организација.

У спровођењу одгајивачког програма Основна одгајивачка организација:

- учествује у одабирању и обележавању живине, односно јаја
- води основну матичну евиденцију и податке доставља Регионалној одгајивачкој организацији и Главној одгајивачкој организацији
- врши контролу производних способности живине над најмањим бројем који омогућава правилно извођење одгајивачког програма
- раде и друге послове предвиђене Главним одгајивачким програмом

Регионална одгајивачка организација

Регионална одгајивачка организација спроводи Главни одгајивачки програм на својој територији по добијању сагласности Главне одгајивачке организације. У

спровођењу одгајивачког програма Регионална одгајивачка организација обавља следеће послове:

- врши одабирање живине и шири њихов генетски напредак
- обрађује податке из основне матичне евиденције добијене од Основне одгајивачке организације и доставља их Главној одгајивачкој организацији
- врши контролу инкубаторских станица у спровођењу одгајивачког програма и издаје одговарајућа зоотехничка документа
- контролише документацију коју одгајивачи и Основне одгајивачке организације достављају Главној одгајивачкој организацији
- раде и друге послове предвиђене Главним одгајивачким програмом

Главна одгајивачка организација

Главна одгајивачка организација је дужна да изради и спроводи Главни одгајивачки програм, који решењем прихвата Министарство. При спровођењу Главног одгајивачког програма, Главна одгајивачка организација обавља следеће послове:

- води главну матичну евиденцију у живинарству на територији централне Србије
- издаје уверење о контролисаним јатима приплодне живине у одгоју и експлоатацији и друге зоотехничке документе и води евиденцију о њима
- издаје уверење о упису аутохтоних раса живине у главну матичну евиденцију
- врши контролу производних способности раса и хибрида живине
- води евиденцију одгајивача приплодне живине
- води евиденцију одгајивачких организација и организација са посебним овлашћењима које спроводе Главни одгајивачки програм
- предлаже признавање новостворених раса, линија и хибрида живине
- израђује стручна упутства за спровођење Главног одгајивачког програма
- контролише рад на спровођењу одгајивачког програма Основне и Регионалне одгајивачке организације и организација са посебним овлашћењима које спроводе Главни одгајивачки програм
- по потреби врши стручну обуку учесника у спровођењу Главног одгајивачког програма.

Организације са посебним овлашћењима

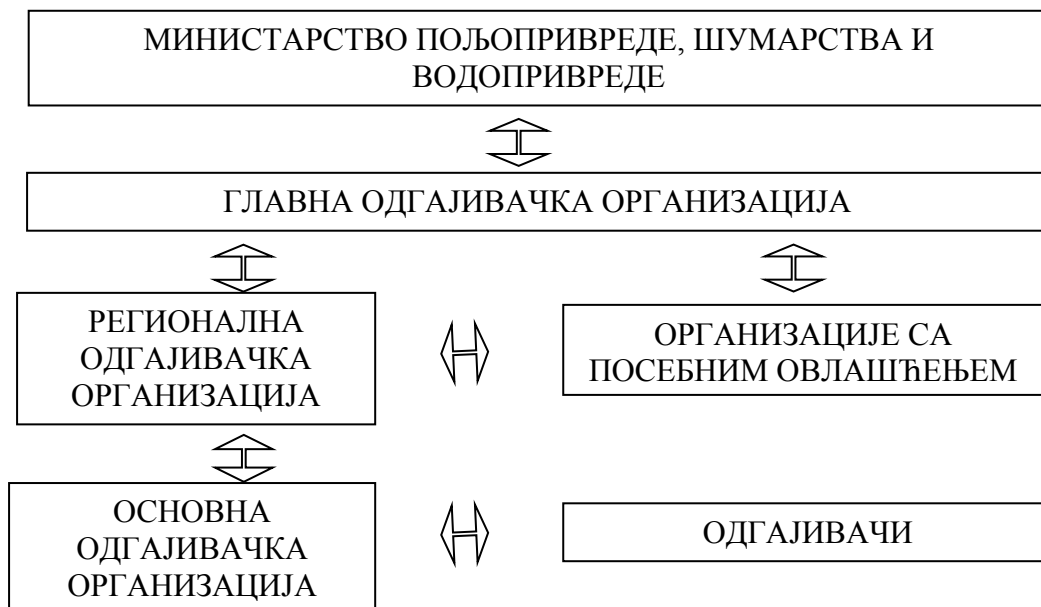
Организације са посебним овлашћењима у живинарству су инкубаторске станице. Инкубаторска станица врши производњу живине у инкубатору у циљу спровођења Главног одгајивачког програма у живинарству.

Организације са посебним овлашћењима спроводе послове предвиђене Главним одгајивачким програмом по добијању сагласности Главне одгајивачке организације и ако испуњавају услове у погледу стручног кадра, објеката и опреме.

3. Организација спровођења Главног одгајивачког програма

Достизање циљева постављених Главним одгајивачким програмом зависи од свих субјеката укључених у његову реализацију и захтева јединствену организацију на свим нивоима у Србији. У спровођењу мера из Главног одгајивачког програма учествују стручњаци Основне, Регионалне и Главне одгајивачке организације у зависности од њихових надлежности и оспособљености.

Организација спровођења Главног одгајивачког програма утемељена на Закону о сточарству, шематски је приказана у графикону 1.

Графикон 1. Организација спровођења Главног одгајивачког програма

4. Матична евиденција

Основна матична евиденција

Свакодневно ажурирање података на следећим обрасцима:

Месечна листа подмлатка кокоши - води се у периоду одгоја јата за сваки објект на фарми. Свакодневно се уписује недеља узраста грла, број грла одвојено по полу, угинућа по полу, излучења по полу и утрошак хране по полу.

Месечна листа производног јата кокоши - води се по данима у месецу за сваки објект на фарми и садржи следеће показатеље: узраст јата у недељама, недеља ношења, број грла одвојено по полу, угинуће по полу, излучење по полу, утрошак хране по полу, производња јаја (укупан број, % носивости и број приплодних).

Дневна листа сакупљања и сортирања јаја - води се за сваки објекат на фарми. Садржи следеће показатеље о броју јаја: за насад, прљава, ситна, сломљена, двожуча и укупан број јаја.

Сумар регистра производног јата - воде се сумарни подаци о производним особинама. Садржи податке о јату: провенијенца, датум извођења, почетни број грла по полу, датум превођења у експлоатацију, датум излучења из производње. По недељама узраста, односно ношења, сумирају се следећи производни подаци: број грла одвојено по полу, угинућа по полу (недељно и кумулативно), излучења по полу (недељно и кумулативно), утрошак хране по грлу (недељно и кумулативно), укупна производња јаја (недељно, кумулативно, кумулативно по усељеној носилји, % носивости), производња јаја за насад (недељно, кумулативно, кумулативно по усељеној носилји), телесна маса по полу.

Основну матичну евиденцију води одгајивач/основна одгајивачка организација.

Главна матична евиденција

Упис приплодне живине у Регистар матичних јата живине

Одгајивачи родитељских јата живине су у обавези да након затвореног карантина увезеног родитељског јата пријаве и упишу јато у Регистар матичних јата живине који води Главна одгајивачка организација. Захтев за упис јата подноси одгајивач/основна одгајивачка организација на прописаном обрасцу (бр.3), који оверава и Регионална одгајивачка организација.

Упис матичног јата живине у Регистар матичних јата живине врши се уколико јато испуњава услове за упис:

- познато порекло
- спроведене карантинске мере
- производна евиденција у периоду одгоја јата и у периоду експлоатације јата.

Родитељско јато се након утврђивања испуњености услова уписује у Регистар матичних јата живине, који садржи:

- податке о одгајивачу: назив, адреса, регистарски број, инкубаторска станица-капацитет
- податке о јату: врста, провенијенца, категорија, порекло, број грла према полу, датум извођења, датум издавања и важења уверења.

При упису у матичну евиденцију јато добија главни матични број под којим се издаје Уверење о контролисаном јату приплодне живине.

Уверење о контролисаном јату приплодне живине (образац бр.4) садржи податке о власнику јата, врсти, раси, односно провенијенци, бројном стању, категорији јата, пореклу јата, датуму извођења и датуму издавања и важења уверења.

Обзиром да се производни циклус матичних јата живине састоји из две фазе: одгоја и експлоатације, које се не спровode у истим објектима а могу се одвијати и на

различитим фармама, у циљу потпуне контроле јата, упис матичног јата живине у Регистар се врши у фази одгоја и у фази експлоатације.

Евиденција производње и порекла пилића у инкубаторској станици

Уверење о контролисаном јату приплодне живине у експлоатацији омогућава контролу порекла произведених приплодних јаја на фармама и једнодневних пилића у инкубаторским станицама, коју обавља Регионална одгајивачка организација. Регионална одгајивачка организација за свако извођење пилића у инкубаторској станици издаје потврду о провенијенци, односно расној припадности, и квалитету излежених пилића и води евиденцију о њима.

5. Мере, методе и стручни послови на спровођењу Главног одгајивачког програма

Контрола продуктивности матичних јата живине

Основу контроле продуктивности чини производна евиденција:

Дневна евиденција – води се сваког дана у производним објектима на следећим обрасцима:

- месечна листа подмлатка – садржи податке о старости јата, броју грла одвојено по полу, угинућу по полу, излучењу по полу и утрошку хране по полу.
- месечна листа производног јата –садржи податке о старости јата у недељама, недељи ношења, броју грла одвојено по полу, угинућу по полу, излучењу по полу, утрошку хране по полу, производњи јаја (укупан број, % носивости и број приплодних).
- дневна листа сакупљања и класирања јаја - садржи податке о броју јаја: за насад, прљава, ситна, сломљена, двожуча и укупан број јаја.

Периодична евиденција – води се повремено, обухвата објекте и јато живине истог узраста и провенијенце на једној фарми, а води се на обрасцима и графиконима. Спроводи се на основу података дневне евиденције у производним објектима и на основу података који се добијају периодичном контролом у производним објектима и у инкубаторској станици. Ова евиденција има карактер трајне документације.

Периодично се контролишу:

- телесна маса - у фази гајења подмлатка изводи се континуирано у недељним периодима а касније код производног јата повремено, на узорку од најмање 100 јединки истог пола
- квалитет хране - узорци се узимају при допремању хране на фарму и држе у затвореној амбалажи на хладном, тамном и сувом месту до 15 дана по утрошку целокупне количине хране којој узорци припадају. Контрола хемијске и микробиолошке исправности се обавља по потреби.

– квалитет јаја за насад - обухвата контролу масе јаја и контролу инкубационог квалитета јаја. (1) Контрола масе јаја се обавља на почетку, у средини и при крају производног циклуса, појединачним мерењем случајног узорка од најмање 100 јаја. (2) Контрола инкубационог квалитета јаја се обавља кад и контрола масе јаја. У том циљу посебно се означавају јаја у 2-3 лесе инкубатора, и приликом извођења констатује се број изведених нормалних и шкарт пилића/ћурића. Јаја из којих се није излегао подмладак отварају се и прегледом се констатује број неоплођених јаја, односно јаја са угинулим заметком.

Записник о контроли производних својстава – Након завршетка искоришћавања производног јата, а из података евиденције стручњаци регионалне и главне одгајивачке организације састављају Записник стручне комисије о контроли производних својстава матичног јата у којем се наводе одговарајући подаци о броју живине (угинућу, излучењу), носивости јата, потрошњи хране, маси и инкубационом квалитету јаја.

Стручни послови на мери Контрола продуктивности матичних јата

1. Евидентирање матичних јата подмлатка и сређивање документације о њиховом пореклу
2. Вођење Регистра матичног јата у одгоју
3. Систематско прикупљање и евидентирање података о морталитету, излучењу и потрошњи хране и другим релевантним подацима за одгој подмлатка
4. Контролу просечне телесне масе и уједначености телесне масе подмлатка
5. Одабирање петлова и кокица за приплод и излучење петлова одгајених због грешке у сексирању
6. Евидентирање матичних јата носиља у експлоатацији и сређивање документације о њиховом пореклу
7. Вођење Регистра производних јата
8. Систематско прикупљање и евидентирање података о производним особинама у периоду експлоатације (укупан број јаја, број јаја за насад, просечна тежина јаја, утрошак хране, морталитет, излучење)
9. Контролу квалитета јаја за насад у инкубаторској станици (оплођеност јаја, проценат извођења од уложених јаја, квалитет једнодневних пилића)
10. Издавање документације о матичној евиденцији и регистрацији јата за период одгоја и експлоатације
11. Издавање документације о пореклу јаја за насад
12. Издавање документације о пореклу пилића произведених у инкубатору
13. Сређивање и анализу резултата контроле
14. Координацију послова и размену корисних искустава и иновација између фарми, стручне састанке, семинаре и сл.

Ангажовање одгајивачких организација у обављању стручних послова:

Основна: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8

Регионална: 3, 8, 9, 11, 12

Главна: 10, 13, 14

Тест родитеља тешког и лаког типа

Тест родитеља тешког, односно лаког типа треба да претходи тесту бројлера, односно тесту носиља јаја за конзум. Тест родитеља се обавља на одређеном броју грла родитељског јата које има познато порекло и уписано је у Регистар матичних јата живине. Тест може бити у форми директног или упоредног.

Тест започиње набавком једнодневних родитељских пилића и њиховим гајењем и експлоатацијом у истим условима на једној локацији (у одвојеним боксевима истог објекта или у једнаким објектима на истој фарми). И овде се тежи примени уобичајене технологије, као и очувању тајности идентитета провенијенци до краја теста.

Испитују се следеће особине:

У фази гајења подмлатка:

- жива маса кокица и петлића, најмање у двонедељним интервалима мерењем случајног узорка од најмање 100 кокица и 20 петлића од сваке провенијенце
- морталитет и принудно излучење
- потрошња хране

У фази експлоатације јата:

- полна дозрелост (време доношења – узраст, у недељама, када је у току једне недеље носивост износила најмање 5%)
- узраст при достизању носивости од најмање 50%
- узраст и % носивости у недељи са највећом носивошћу
- узраст и % носивости у последњој недељи теста
- укупан број јаја у току теста, односно по усељеној кокоши
- укупан број јаја за насад у току теста (маса 50-70г), односно по усељеној кокоши
- укупна потрошња хране у току теста, односно по произведеном јајету
- морталитет и принудно излучење кокоши и петлова
- телесна маса кокоши и петлова у одређеним интервалима (нпр. у узрасту 24, 32, 40 итд. недеља) и на крају теста
- инкубацијска својства јаја (извођење у % уложених и оплођених јаја, оплођеност јаја, % пилића друге класе), најмање три пута у току теста

Стручни послови на мери Тест родитеља тешког и лаког типа

1. Израда програма и плана теста у складу са заступљеношћу појединих хибрида у нашем живинарству и могућношћу истовремене набавке једнодневних пилића родитељске генерације
2. Организација теста – набавку и усељавање једнодневних пилића-родитеља
3. Контрола производних особина родитељских јата у току гајења и експлоатације (телесна маса, потрошња хране, носивост, морталитет, излучење и др.) и вођење Регистра производног јата
4. Контрола инкубационих својстава јаја (процент јаја за насад, проценат неоплођених јаја, извођење у % уложених и оплођених јаја, квалитет пилића и др.)

5. Сређивање и анализу резултата теста
6. Израда и презентирање записника, извештаја, информација и публикација о резултатима теста
7. Рад на усавршавању и иновирању методологије тестирања

Ангажовање одгајивачких организација у обављању стручних послова:

Основна: 3, 4, 5

Регионална: 3, 4, 5

Главна: 1, 2, 6, 7

Тест бројлера и носиља конзумних јаја

Тест бројлера

За добијање случајног узорка једнодневних пилића од сваке провенијенце, за тест у обиму тзв. микротеста узима се одговарајући број јаја за насад са фарми бројлерских родитеља, који морају бити приближно једнаког узраста. Јаја се на подесан начин обележавају на љусци и улажу у инкубатор. Подразумева се да свака провенијенца буде у тесту заступљена са најмање 4 понављања, односно са најмање 120 пилића оба пола на почетку теста. Распоред понављања и провенијенци у боксовима (на поду или батеријама) одређује се по методици случајног-блок система.

У спровођењу теста тежи се примени оне технологије која је типична или најчешћа у региону на којем се тест спроводи. Ово се односи на дужину теста, исхрану (коришћење уобичајених фабричких смеша-стартера, гровера и финишера), систем држања (нпр.: подни систем морао би имати предност над батеријским). Тест може бити у форми директног или упоредног.

Испитују се следеће особине:

- жива маса пилића на крају теста – појединачно мерење свих пилића, након гладовања од 12 сати
- конверзија хране – утрошак хране за 1кг произведене живе масе, на основу података о утрошку хране и оствареном прирасту телесне масе
- морталитет пилића (на основу редовног регистровања угинулих пилића)
- производни индекс – збирни показатељ економичности това пилића једне провенијенце израчунат по формули:

$$\text{Производни индекс} = \frac{\text{средња вредност живе масе, кг} \times \text{виталност пилића, \%}}{\text{трајање това, дана} \times \text{конверзија хране, кг}} \times 100$$

Додатне особине, које се могу испитивати на мањем узорку по живој маси типичних пилића сваке провенијенце најмање по 6 пилића сваког пола чија се жива маса креће у границама: средња вредност одговарајуће провенијенце и пола $\pm 10\%$ обухватају:

- мере конформације (дужина писка, дужина кобилице, дубина груди, грудни угао, обим батака и сл.)
- кланичне рандмане (маса и удео класично обрађеног трупа, трупа спремног за печење и спремног за роштиљ)
- остале кланичне особине (релативна маса појединих важнијих делова трупа, однос месо:кости и сл.)

Додатне особине су предмет испитивања појединих истраживачких институција које располажу потребном опремом, методиком и искуствима у овој врсти рада, и које се морају укључити у ова испитивања.

Обрада резултата теста бројлера обавља се научно признатим методама.

Стручни послови на мери Тест бројлера

1. Израда програма и плана теста, у складу са производњом јаја за насад на појединим фармама бројлерских родитеља и заступљеношћу појединих селекција тешког типа
2. Организација теста – набавку јаја за насад и инкубирање јаја различитих провенијенци
3. Шифрирање и обележавање једнодневних пилића за тест
4. Контрола производних особина пилића у току това (морталитет, потрошња хране, контролна мерења телесне масе и сл.)
5. Мерење пилића на крају теста, са идентификацијом шифре, пола и др.
6. Клање узорака типичних пилића оба пола сваке провенијенце
7. Испитивање конформације и кланичних особина на труповима закраних пилића
8. Сређивање и анализу добијених података, дешифрирање провенијенци
9. Израда и презентирање записника, извештаја, информација и публикација о резултатима теста
10. Рад на усавршавању и иновирању методологије тестирања

Ангажовање појединих организација у обављању стручних послова:

Основна: 4, 5

Регионална: 4, 5

Главна: 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10

Тест носиља конзумних јаја

Тест носиља конзумних јаја у обиму микротеста започиње на исти начин као и тест бројлера. Тест започиње у осамнаестонедељном узрасту кокоши. Одгајене кокице се по случајном блок-систему распоређују у одговарајуће кавезе или боксеве у подном

систему, при чему се води рачуна да у свим деловима објекта буду размештена одговарајућа понављања од сваке испитиване провенијенце.

У начелу, и овде се мора тежити да у свакој провенијенци не буде мање од 4 понављања. Пожељно је да тест траје до 500 дана узраста носиља. Тест може бити у форми директног или упоредног.

Испитују се следеће особине:

- полна дозрелост (време доношења – узраст у недељама када је у току једне недеље носивост износила најмање 5%)
- узраст при достизању носивости од најмање 50%
- узраст и % носивости у недељи са највећом носивошћу
- узраст и % носивости у последњој недељи
- укупан број јаја у току теста, односно по усельеној кокоши
- укупна потрошња хране у току теста, односно по произведеном јајету
- морталитет и принудно излучење кокоши
- телесна маса кокоши на почетку и на крају теста

Испитују се особине значајне за квалитет конзумних јаја у свим старосним периодима у циљу добијања просечних вредности особина квалитета јаја за цео производни циклус:

- маса јајета
- индекс облика
- боја љуске
- оцена квалитета по *USDA*
- боја жуманцета
- висина густог беланцета
- *Haugh*-јединице
- дебљина љуске

Спољашње и унутрашње особине јаја су предмет испитивања појединих истраживачких институција које располажу потребном опремом, методиком и искуствима у овој врсти рада, и које се морају укључити у ова испитивања.

Обрада резултата теста носиља конзумних јаја обавља се научно признатим методама.

Стручни послови на мери Тест носиља конзумних јаја

1. Израда програма и плана теста у складу са производњом јаја за насад на појединим фармам и заступљеношћу појединих селекција родитеља лаког типа
2. Организација теста – набавку јаја за насад, инкубирање ових јаја, шифрирање и обележавање једнодневних пилића за тест, гајење пилића и подмлатка до 18 недеља
3. Мерење, обележавање и уселјавање кокица у производне објекте
4. Формирање Регистра теста
5. Контрола производних особина у току ношења (носивост, морталитет, потрошња хране и сл.)
6. Испитивање квалитета јаја (спољашњих и унутрашњих физичких особина)

7. Мерење носилца на крају теста
8. Сређивање и анализа резултата теста, дешифрирање провенијенци
9. Израда и презентирање записника, извештаја, информација и публикација о резултатима теста
10. Рад на усавршавању и иновирању методологије тестирања

Ангажовање појединих организација у обављању стручних послова:

Основна: 3, 5, 7

Регионална: 3, 5, 7

Главна: 1, 2, 3, 4, 6, 8, 9, 10

6. Обрасци који се користе у спровођењу Главног одгајивачког програма у живинарству

Пријава за упис у Регистар одгајивача приплодне живине и јаја (Прилог-образац бр. 1) - попуњава и подноси Одгајивач/Основна одгајивачка организација, оверава и надлежна Регионална одгајивачка организација.

Решење о регистрацији одгајивача приплодне живине и јаја (Прилог-образац бр. 2) - издаје Главна одгајивачка организација као потврду да је одгајивач уписан у Регистар одгајивача приплодне живине и јаја. Образац је одштампан на меморандуму Главне одгајивачке организације.

Захтев за контролу матичног јата живине (Прилог-образац бр. 3) – подносилац захтева је Основна одгајивачка организација/одгајивач, у зависности да ли се спроводи мера Контрола продуктивности матичних јата живине, уз оверу надлежне Регионалне одгајивачке организације.

Белешка о контроли матичног јата живине у одгоју (Прилог-образац бр. 4) – попуњава се приликом контроле одгоја јата. Контролу обављају представници Регионалне и Главне одгајивачке организације.

Белешка о контроли матичног јата живине у експлоатацији (Прилог-образац бр. 5) – попуњава се приликом контроле експлоатације јата. Контролу обављају представници Регионалне и Главне одгајивачке организације.

Уверење о контролисаном јату живине (Прилог-образац бр. 6) - издаје Главна одгајивачка организација на основу Захтева за контролу матичних јата живине и белешке о контроли матичног јата живине у одгоју и/или експлоатацији. Уверење је одштампано на меморандуму Главне одгајивачке организације.

Извештај о тесту бројлера (Прилог-образац бр. 7) – попуњавају и подnose Основна и Регионална одгајивачка организација.

Извештај о тесту носилца конзумних јаја (Прилог-образац бр. 8) – попуњавају и подnose Основна и Регионална одгајивачка организација.

ПРИЛОГ - ОБРАСЦИ

Образац бр. 1

ИНСТИТУТ ЗА СТОЧАРСТВО
- Главна одгајивачка организација –
Београд-Земун
Ауто пут бр. 16

ПРИЈАВА
за евиденцију одгајивача приплодне живине и јаја

У складу са чланом 9 Закона о сточарству (Службени гласник РС 41/09) подносимо
Захтев за упис у Регистар евиденције одгајивача (произвођача) квалитетне приплодне
живине и јаја, о којем дајемо следеће податке:

Назив организације (одгајивача): _____

Адреса: _____

Телефон/e-mail: _____ / _____

Врста живине: _____

Организација са посебним овлашћењима - инкубаторска станица

Назив: _____

Адреса: _____

Капацитет: _____

Регионална
одгајивачка организација

Подносилац пријаве

_____ (МП)

(МП) _____

Образац бр. 2

Датум:

На основу члана 9 Закона о сточарству (Службени гласник Републике Србије, бр. 41/09), Решења Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Србије, број 023-02-23/2010-08 од 23. марта 2010. године и Пријаве за упис у евиденцију одгајивача приплодне живине и јаја, доноси се

РЕШЕЊЕ

о регистрацији одгајивача приплодне живине и јаја

Одгајивач:

Седиште:

Регистарски број:

Врста живине:

Организација са посебним овлашћењима-инкубаторска станица:

Назив:

Адреса:

Капацитет:

Одгајивач је дужан да о свакој промени која је од утицаја за упис у евиденцију, обавести Главну одгајивачку организацију у року од 30 дана од дана настанка промене.

**Главна одгајивачка организација
Институт за сточарство**

(МП)

ИНСТИТУТ ЗА СТОЧАРСТВО
- Главна одгајивачка организација –
Београд-Земун
Ауто пут бр. 16

ЗАХТЕВ ЗА КОНТРОЛУ МАТИЧНОГ ЈАТА ЖИВИНЕ

У складу са чланом 9 Закона о сточарству (Службени гласник РС 41/09) подносимо
Захтев за контролу матичног јата живине, о којем дајемо следеће податке:

1. Власник јата (одгајивач): _____
2. Адреса: _____ Тел.: _____
3. Кооперант: _____
4. Адреса кооперанта: _____ Тел.: _____
5. Регистарски број одгајивача: _____
6. Врста живине: _____
7. Број живине - женки: _____ мужјака: _____
8. Раса / провенијенца: _____
9. Намена коришћења: _____
10. Порекло јата: _____
11. Број сертификата: _____
12. Датум извођења: _____

Регионална
одгајивачка организација

Подносилац захтева

_____ (МП)

(МП) _____

ПРИМЕДБЕ И ЗАПАЖАЊА

Регионална одгајивачка организација

_____
(МП)

Главна одгајивачка организација

_____
(МП)

ОРГАНИЗАЦИЈА / ОДГАЈИВАЧ

СЕДИШТЕ

РЕГИСТАРСКИ БРОЈ ОДГАЈИВАЧА

ДАТУМ

INSTITUT ZA STOČARSTVO
ZEMUN, Autoput 16
tel.+381 11 670 121 +381 11 670 541
fax +381 11 670 164

СБ 2

СЛУЖБЕНА БЕЛЕШКА

о контроли производних својстава матичног јата живине

ПОДАЦИ О МАТИЧНОМ ЈАТУ ЖИВИНЕ			
ФАРМА			
РАСА / ПРОВЕНИЈЕНЦА			
ДАТУМ ИЗВОЂЕЊА ЈАТА			
ПОРЕКЛО ЈАТА			
ПОТВРДА О ПОРЕКЛУ /сертификат/			
ФАРМА ОДГОЈА ЈАТА			
УВЕРЕЊЕ О ОДГОЈУ РОДИТЕЉСКОГ ЈАТА			
ДАТУМ ТЕКУЋЕ КОНТРОЛЕ			
УЗРАСТ ЖИВИНЕ /у време текуће контроле/			
БРОЈ ЖИВИНЕ			
	кокица	пеглића	укупно
ПОЧЕТНИ БРОЈ (почетак експлоатације)			
БРОЈ У ВРЕМЕ ТЕКУЋЕ КОНТРОЛЕ			
НОСИВОСТ ЈАТА			
	узrast / недеља	носивост (%)	
ПРОНОШЕЊЕ (прва недеља са 5% носивости)			
ПРВА НЕДЕЉА СА 50% НОСИВОСТИ			
НЕДЕЉА СА НАЈВИШОМ НОСИВОСТИ			
НОСИВОСТ У ВРЕМЕ ТЕКУЋЕ КОНТРОЛЕ			
ПОТРОШЊА ХРАНЕ			
ПРОСЕЧНА ДНЕВНА ПОТРОШЊА ХРАНЕ ПО ГРЛУ			

РЕЗУЛТАТИ ИНКУБИРАЊА ЈАЈА			
ДАТУМ НАСАДА	УЛОЖЕНО ЈАЈА	ИЗВЕДЕНО МЛАДУНАЦА	ИЗВОЂЕЊЕ У %
ПРИМЕДБЕ И ЗАПАЖАЊА			

Регионална одгајивачка организација

_____ (МП)

Главна одгајивачка организација

_____ (МП)

Образац бр. 6

Датум:

На основу члана 9 Закона о сточарству (Службени гласник Републике Србије, бр. 41/09), Решења Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Србије, број 023-02-23/2010-08 од 23. марта 2010. године и Службене белешке о контроли производних својстава матичног јата живине, издаје се

У В Е Р Е Њ Е Бр.
о контролисаном јату живине

Власник јата:

Седиште:

Регистарски број одгајивача:

Врста живине:

Раса / Провенијенца:

Број живине: - кокица: петлића:

Намена коришћења:

Порекло јата:

Број сертификата:

Датум извођења:

Датум важности Уверења:

На основу извршене контроле, потврђује се да јато живине, означено у овом Уверењу, испуњава услове прописане Законом о сточарству и на основу њега важећих Правилника, те се признаје за КОНТРОЛИСАНО ЈАТО ЖИВИНЕ, чија се јаја могу користити за насад.

Обележавање јаја: Јаја обележити бројем уверења или шифром:

**Главна одгајивачка организација
Институт за сточарство**

(МП)

Извештај

Мера за спровођење одгајивачког програма у живинарству Тест носиља јаја за конзум

Назив организације

Округ

Датум

Хибрид:

Обим:

Година:

Генотип	
Број грла	
Производни параметри	
Угинуће, грло	
Број јаја	
Утрошак хране	
- по грлу, кг	
- по јајету, г	
Телесна маса, г	
- у узрасту 18 недеља	
- у узрасту 70 недеља	
Параметри квалитета јаја	
Маса јајета, г	
Индекс облика	
Боја љуске, поена	
Деформација љуске, 0,001мм	
Боја жуманца, Roche	
Висина беланца, 0,1мм	
Хогове јединице	
Маса љуске, г	
Дебљина љуске, 0,01мм	
Сила лома, кг	

Регионална одгајивачка организација

Основна одгајивачка организација

(МП)

(МП)

Главна одгајивачка организација

(МП)

Извештај

Мера за спровођење одгајивачког програма у живинарству Тест бројлера

Назив организације

Округ

Датум

Хибрид:

Обим:

Година:

Генотип	
Број грла	
Производни параметри	
Телесна маса, г	
Утрошак хране, кг/грло	
Угинуће, грло	
Параметри квалитета трупа	
Маса обрађеног трупа, г	
- класична обрада	
- спремно за печење	
- спремно за роштиљ	
Абдоминална маст, г	
Дужина писка, мм	
Дужина кобилице, мм	
Дубина груди, мм	
Грудни угао, степен	
Обим батака, мм	

Регионална одгајивачка организација

Основна одгајивачка организација

_____

(МП)

_____

(МП)

Главна одгајивачка организација

_____

(МП)